

Дрво

*Дрво живота споро и упорно расте
пробија се кроз неизмерно време*

Басилид из Александрије

Дрво засађено
у моју срж
шири се расте
дрво песама
разгранато
пламено дрво
укорењено у смрти
окупано крвљу
распирено дахом
коштаних нити
телесно дрво
прапочетно
дрво у семену
пунога грла
са хиљаду језика
дебеле коже
дрво које шкрипи
одолева грому
изједено ветром
оковано снегом
дрво које опстаје
скелетно
под олујним облацима
пупи споро
кроз очајање
подбада надања
за небеским висинама

протканим цирусима
за млечним путевима
и птицама које с враћају
будећи
дрво отежало од сна
опкољено сећањима
густога зрна
пролећно стабло
и летње стабло
дрво снова
и визитација
олистало косом
палих хероја
овенчано змијом
под стражом џина
проткано гласовима
и дечјим смехом
дрво предака
пије земљу
гута небо
утробљује живе
гробно дрво
једе светлост
ступ мудрости
од дима облака
пустињски светионик
усковитлани торнадо
пламени водоскок
златни ланац
осветљава пут
кроз таму ноћи
млазом од ахата
и хематита
из вечери што пада
сакупља смарагде
корнелијане

и дијамантску росу
па у опточену
зделу зоре
сакупља бисере и опале
раствара их
ширећи се као орао
наспрам јутра
мирисни сеник
протеже подне
плаветне круне
дрво земље
водено дрво
ваздушасто од ваздуха
лака лађа
бродица сутона
једри
прекаљена ветром
око годишњих свршетака
па опет назад
усидрено у глини
дрво са котвом у црници
прамац му запљускују
небеске плиме
сунчева колевка
месечева корпа
обложена облаком
звездана посуда
љуља метеоре
тресе планете
оре галаксије
дугим веслима
закива светове
распиње небеса
располућује речи
дрво што цепа камен
мрви кости

ручни зглоб од грана
тврђава снаге
центар ослонца
дрво забат за кров
светионик што претражује
непрекидно се окреће
канцама гребе љуштуре
литица и стења
упирући прстом
креше варнице
хитне пламен
држи перо стиснуто
у каменој песници
осветљава
страницу дана
у рукопису
зелених и златних листова
клеше плоче
на гробници ноћи
знаке бележи тушем
најситнијим честицама
потпаљује говор
сваког порекла
да опева растопљену
срж таме
леда
маховине и угља
фосилне папрати
и диносауруса
дрво времена
обрће се горећи
разваљује отворена
уста историје
бушећи им вилице
да испљуну коштице
игласте гранчице

изувијане изданке
уземљене по шавовима
и крвавим путевима
цвеће минерала
на крхким петељкама
магнетни ћилибар
дијадеме
електрично дрво
спроводник муње
левак енергије
кроз стратосфере
димњак сазидан
у казану смрти
напаја године
мирним дахом
дрво стварања
дрво разарања
храм утемељен
у лобањи окренутој горе
као црв провлачи дрвенаста
влакна кроз
очне дупље
и чељусти
дрво света
чува свитке пергамента
скривене у пећини
небеске планине
шатор уживања разапет
у дивљини
шапутава купола
дрхтави торањ
назубљен чудовиштима
потпорник брда
кљпа славе
пробијач магле

ЧИПКАНИ ЗВОНИК
гнездо анђела
лепезасти лѹк
дрво одјека
пречкасте лестве
за прсте душе
заптивено грло
крилата гласница
што звони пева
дрво кавез од ребара
усклађује
шумске лахоре
и поветарце из долина
у симфонију
уз непрестано
гунђање океана
диригентска палица
вилинска рашља
угиба се криви
горска младица
савијена од чежње
гишкост наде
конопац затегнут
од глине до Бога
наштимован чаробни штапић
прекаљена
гласничка палица
рачвста посуда
термометар што мери
врелине векова
Меркуров сок
диже се пада
шупље дрво
издубено стомама
дрвени бунар
ископан мином

коноп за звоно
и плућа Хада
дизгине олује
што хлади оне проклете
и оне двапут умрле
и оне никад рођене
звоњавом харфе
по врети и пропланцима
и плачем воћњака
за Хесперидама
матерично дрво
влажних усана
сакупља кишу
подземно дрво
заптивено смолом
бачва за вино
дрво жеље
са забрањеним воћем
планински извор
мирише на оргије
водопад
жалосно дрво
преплавела река
са прсима од магме
дрво од лаве
сеје острва
прави вирове по делтама
корално дрво
вечито запаљено
белогорично
дрво лудила
дрво страсти
препуно трња
крвавог зноја
дрво бола
црногорично

осипа духове
и децу као лишће
обично дрво
крто старо
притешњено закржљало
дрво у сенци
изједено бубама
заражено трулежи
разнето муњом
кљова глади
силовано унакажено
људско дрво
обелиск
мртво дрво
искорењено оборено
исечено у даске
дрво за огњиште
за огрев и топлоту
дрво за сто
за хлеб и вино
архитрав
тирс тотем
увезано и привезано
уземљено и прегорено
крвљу попрскано
краљевски клин
закива пакао
за рај
дрво за вешала
што се опет дижу
квргаво чворновато
штап за слепе
оштрица мача
тешког балчака
дебелог трупца
кљова слоноваче

копље од абноса
усправно освајачко
дрво у прерији
у градском врту
орезано неговано
стрпљивим рукама
мирно дрво
за да и не
за ово и оно
за црно за бело
составница
прошлости и будућности
укорењено у увек
хвали сада
дрво меса
у обручу мишића
крви и зноја
уздише дрхти
згрожено дрво
дарежљиво
дрво сперме
животна пумпа
стално се пресипа
око корења му
савијена змија
око грана му
облеће бела птица
дрво духова
дрво тајни
сахрањено у небу
да цвета кроз вене
артерије живце
капиларно дрво
буја непрекидно
твоја главна жила уроњена
у бескрајна небеса

пењем се уз
и силазим низ
палицу еона
од Адама Кадмона
Јесеје Давида
и Сатанијела
и Мојсија
на гори високој
Будино дрво
дрво Тилопе
зен дрво
тантричко дрво
Калијино дрво
што игра по лобањама
вулканско дрво
Аштарота
Лилите
Иштаре и Астарте
које одгаја
маховину и лишај
сакупља плесан
гљивично дрво
мајка орхидеја
и имеле
дрво Дријада
дрво Друида
где пауци плету мреже
и гачци се гнезде
слепи миш лепета
и где гавран чека
дрво живота
и свести
ПЛОДНО
језичко дрво
казује имена
прича приче

историје
трансформације
бездно дрво
бесмртно дрво
дрво другарства
ваздуха који удишем
неорезано
неприпитомљиво
вечно дрво
наткриљујеш све
дрво слободе
дрво љубави
дрво правде
људска дуга
непрестано цвета

Белешка

Написано у Кембриџу, 1978-9. Посвећено Герди Бојстен и Дејвиду Боаделију. Епиграф је Карла Густава Јунга. "Басилид из Александрије" је име које је он дао унутрашњем гласу који је, како каже, "диктирао" његове *Sermons ad Mortuos* (прев. Х.Ц.Бејнс, Stuart & Watkins, Лондон, 1961), мада је Басилидес такође био и стварна историјска личност.

Белешка уз прво издање, 1981

Ова поема, *Дрво*, има исто број стихова колико година има дана. Тако је она три стиха дужа него што је висина у стопама највишег дрвета на свету, обалне секвоје Redwood Howard Libbey Tree у државном парку Хамболт, Калифорнија.

Додато 2003

Калифорнијско дрво би требало да је до сада изједначило висину.

Превела Вера В. Радојевић

Београд, 2019